

Številka: Up-694/19-8

U-I-179/19-5

Datum: 15. 7. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus ustavne pritožbe in pobude A. B., C., na seji 15. julija 2019

sklenilo:

- 1. Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II DoR 496/2018, II DoR 502/2018 z dne 16. 5. 2019 v delu, v katerem revizija ni bila dopuščena, se ne sprejme.**
- 2. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 65/2018 z dne 17. 10. 2018 v zvezi s sklepom Okrajnega sodišča v Ljubljani št. N 385/2014 z dne 24. 11. 2017 se zavrže.**
- 3. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti 44. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86 in 20/88 – popr.) ter prvega, drugega in tretjega odstavka 57. člena, tretjega odstavka 61. člena, drugega odstavka 62. člena, tretjega odstavka 63. člena in drugega odstavka 216. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list RS, št. 16/19) se zavrže.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik vlaga ustavno pritožbo zoper sklep sodišča prve stopnje, s katerim je sodišče pritožniku v nepravdnem postopku delno odvzelo poslovno sposobnost, in sicer za vse aktivnosti, povezane s sodnimi postopki pred splošnimi in specializiranimi sodišči, in sklep pritožbenega sodišča, ki je to odločitev potrdilo. Prav tako z ustavno pritožbo izpodbija sklep Vrhovnega sodišča (s katerim je bila dopuščena revizija le glede enega vprašanja). Navedeni sklep po vsebini izpodbija le v tistem delu, v katerem predlogu za dopustitev

revizije ni bilo ugodeno. Pritožnik je ustavno pritožbo naknadno še dopolnil. Z izpodbijanimi odločitvami naj bi bile pritožniku kršene pravice iz 14., 15., 21. in 22. člena, prvega odstavka 23. člena, 25., 34., 35., 39., 49. in 74. člena Ustave ter kršena 2. in 125. člen Ustave. Prav tako naj bi bile kršene pravice iz 6., 9. in 10. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP). Pritožnik predlaga začasno zadržanje izvršitve izpodbijanih sklepov.

2. Pritožnik hkrati vlaga pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti 44. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86 in 20/88 – popr. – v nadaljevanju ZNP) ter prvega, drugega in tretjega odstavka 57. člena, tretjega odstavka 61. člena, drugega odstavka 62. člena, tretjega odstavka 63. člena in drugega odstavka 216. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list RS, št. 16/19 – v nadaljevanju ZNP-1). Izpodbijane zakonske določbe naj bi bile v neskladju z 2., 14., 15., 21., 22., 23., 34., 35., 39., 49., 74., 125. in 155. členom Ustave ter s 6., 9. in 10. členom EKČP. Pravni interes za izpodbijanje navedenih določb ZNP-1 pobudnik utemeljuje s tem, da bi v primeru, da bo Vrhovno sodišče njegovi reviziji ugodilo, bilo v ponovljenem postopku treba uporabiti izpodbijane določbe ZNP-1. Predlaga začasno zadržanje izpodbijanih zakonskih določb.

B. – I.

3. Pritožnik zatrjuje, da sklep Vrhovnega sodišča ni obrazložen v delu, v katerem revizija ni bila dopuščena. Sklicuje se na ustaljeno stališče Ustavnega sodišča, da je dolžnost obrazložitve sodnih odločb sestavina pravice stranke do izjavljanja kot enega od vidikov 22. člena Ustave. Obrazložena sodna odločba pomeni uresničitev tej strankini pravici ustrezajoče obveznosti sodišča opredeliti se do bistvenih strankinih navedb.

4. Za obrazložitev sklepa, s katerim se predlog za dopustitev revizije zavrne, zadošča, da se Vrhovno sodišče splošno sklicuje na neobstoj pogojev iz 367.a člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17 – v nadaljevanju ZPP) (drugi odstavek 367.c člena ZPP). Ustavno sodišče je že v sklepu št. U-I-302/09, Up-1472/09, U-I-139/10, Up-748/10 z dne 12. 5. 2011 (Uradni list RS, št. 43/11, in OdlUS XIX, 22) sprejelo stališče, da iz pravice do izjavljanja in do poštenega postopka iz 22. člena Ustave ne izhaja dolžnost Vrhovnega sodišča vsebinsko obrazložiti odločitev o tem, ali bo glede na merilo javnega interesa pripustilo pravno sredstvo, ki ga človekove pravice ne terjajo. Z vidika tega procesnega jamstva zadošča, da se Vrhovno sodišče v sklepu le splošno sklicuje na zakonske razloge za nedopustitev revizije. Zato so očitki pritožnika o kršitvi 22. člena Ustave, ker sklep Vrhovnega sodišča ni obrazložen v delu, v katerem revizija ni bila dopuščena, neutemeljeni. Ne gre za to, da Vrhovno sodišče predloga za dopustitev revizije sploh ne bi prebralo in da bi ga ignoriralo, kot trdi pritožnik, temveč za to, da je Vrhovno sodišče ocenilo, da javni interes ne terja, da bi pripustilo revizijo tudi glede ostalih pravnih vprašanj, ki jih pritožnik

izpostavlja v predlogu za dopustitev revizije. S tem, ko Vrhovno sodišče v izreku sklepa izrecno ne zavrne predloga za dopustitev revizije glede pravnih vprašanj, ki jih ni dopustilo, pa tudi ni kršena kakšna človekova pravica.

5. Pritožnik očita Vrhovnemu sodišču, da se je pristransko in pravno nedopustno odmikalo od lastnih sodb. Prvi očitki bi bil lahko relevanten z vidika pravice do nepristranskega sojenja (prvi odstavek 23. člena Ustave) in drugi očitki z vidika pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave (in sicer z vidika prepovedi arbitrarnega odstopa od enotne in ustaljene sodne prakse), vendar pritožnik očitkov ne konkretizira, zato ju ni mogoče preizkusiti.

6. Pritožnik zatrjuje kršitve številnih drugih človekovih pravic, ki jih ne utemelji, zato teh očitkov ni mogoče preizkusiti. Ker 2. in 125. člen Ustave neposredno ne urejata človekovih pravic in temeljnih svoboščin, temveč temeljna ustavna načela, se nanju v utemeljevanje ustavne pritožbe ni mogoče sklicevati.

7. Ustavno sodišče ustavne pritožbe zoper sklep Vrhovnega sodišča v delu, v katerem revizija ni bila dopuščena, ni sprejel v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) (1. točka izreka).

B. – II.

8. V skladu s prvim odstavkom 51. člena ZUstS morajo biti pred vložitvijo ustavne pritožbe izčrpana vsa pravna sredstva. Iz ustaljene ustavnosodne presoje izhajajo, da mora biti pred vložitvijo ustavne pritožbe izčrpan predlog za dopustitev revizije.¹ Če je bila revizija dopuščena, pa mora biti pred vložitvijo ustavne pritožbe izčrpana tudi revizija.

9. V konkretnem primeru je Vrhovno sodišče dopustilo revizijo glede enega pravnega vprašanja, glede ostalih izpostavljenih vprašanj pa je sprejelo stališče, da niso izpolnjeni pogoji za dopustitev revizije (delno dopuščena revizija). Ustavno sodišče mora odgovoriti na vprašanje, kako delno dopuščena revizija vpliva na presojo procesne predpostavke izčrpanosti pravnih sredstev pri vložitvi ustavne pritožbe zoper sklep Višjega sodišča v zvezi s sklepom sodišča prve stopnje (prvi odstavek 51. člena ZUstS).

10. Predmet presoje v nepravdnem postopku je bila odločitev o delnem odvzemu poslovne sposobnosti pritožnika. To pomeni, da bo odločitev Vrhovnega sodišča o reviziji, kljub temu da je revizijo dopustilo zgolj glede enega pravnega vprašanja, vplivala na

¹ Glej sklepe Ustavnega sodišča št. Up-678/09 z dne 20. 10. 2009 (Uradni list RS, št. 88/09, in OdlUS XVIII, 92), 5. točka obrazložitve, št. Up-93/18, U-I-477/18 z dne 18. 10. 2018, 8. točka obrazložitve, in št. U-I-515/18, Up-1594/18 z dne 14. 2. 2019, 2. točka obrazložitve.

odločitev o delnem odvzemu poslovne sposobnosti, ki je urejeno z izpodbijanima sklepoma. Pritožnik bo lahko očitke iz te ustavne pritožbe, glede katerih Vrhovno sodišče ni dopustilo revizije, uveljavljal v ustavni pritožbi zoper sklep Vrhovnega sodišča o zavrnitvi revizije v zvezi s sklepom pritožbenega sodišča, ki je potrdilo odločitev o delnem odvzemu poslovne sposobnosti.² Rok za vložitev ustavne pritožbe v tem primeru teče od vročitve sklepa Vrhovnega sodišča o reviziji, pritožnik pa bo v ustavni pritožbi lahko izpodbijal tudi sklep Višjega sodišča v zvezi s sklepom sodišča prve stopnje.³

11. Ker ni izpolnjen pogoj iz prvega odstavka 51. člena ZUstS, je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani v zvezi s sklepom Okrajnega sodišča v Ljubljani zavrglo (2. točka izreka).

B. – III.

12. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

13. Izpodbijane zakonske določbe ne učinkujejo neposredno. V takšnih primerih se lahko pobuda vložijo šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče je podrobneje obrazloženo v sklepu Ustavnega sodišča št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). Pobudnik je sicer vložil ustavno pritožbo zoper odločitvi sodišč prve in druge stopnje, ki se opirata na eno od izpodbijanih zakonskih določb (tj. 44. člen ZNP), vendar je Ustavno sodišče njegovo ustavno pritožbo zavrglo (2. točka izreka), ker pravna sredstva še niso izčrpana. Zato pobudnik iz razlogov, navedenih v citiranem sklepu Ustavnega sodišča, še ne izkazuje pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti 44. člena ZNP. Prav tako pobudnik še ne izkazuje pravnega interesa za izpodbijanje izpodbijanih določb ZNP-1, ki v tem nepravdnem postopku, v katerem so bili izdani izpodbijani akti, še niso bile uporabljene (in izpodbijani akti na njih ne temeljijo). Pobudnik pa pravnega interesa ne more utemeljiti z zatrjevanjem, da bi v primeru, da bo Vrhovno sodišče njegovi reviziji ugodilo, bilo v ponovljenem postopku treba uporabiti izpodbijane določbe ZNP-1. Glede na to je Ustavno sodišče njegovo pobudo zavrglo (3. točka izreka).

² Primerjaj sklep Ustavnega sodišča št. Up-1250/18 z dne 24. 9. 2018 (Uradni list RS, št. 65/18), 10. točka obrazložitve.

³ Prav tam.

C.

14. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena, pete alineje prvega odstavka 55.b člena in tretjega odstavka 25. člena ZUstS ter prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

zanj

dr. Etelka Korpič – Horvat
Podpredsednica